

Deze bijlage maakt deel uit van het aanwijsbesluit

REDENGEVENDE OMSCHRIJVING - Helperwestsingel 96 en 98

Finse noodscholen voor kleuteronderwijs, waarvan een vierklassige school voor openbaar kleuteronderwijs, "De Anemoon", en een vierklassige school voor bijzonder kleuteronderwijs.

Bouwperiode - 1950.

Architecten: Gebr. Laurentius voor de Fa. Panagro

Opdrachtgever: Gemeente Groningen

Huidige bestemming

Helperwestsingel 96 - Peuterclub Helperwest en Speeltuinvereniging Helperwest

Helperwestsingel 98 - Dep. van "De Wingerd", christelijke school voor zeer moeilijk lerende kinderen, afd. kleuters.

Inleiding

Complex, bestaande uit twee parallel aan elkaar liggende houten schoolgebouwen, gesitueerd in het noordwestelijke deel van de Groninger woonwijk De Wijert-Noord. Het betreft scholen van het Finse type, elk bestaande uit twee leslokalen en een speellokaal. De schoolgebouwtjes zijn met de kopse kanten gesitueerd aan de zuidwestzijde van de Helperwestsingel, daar waar deze straat de Van Schendelstraat raakt. Het schoolgebouw nr. 96 staat in de lengte langs de zuidzijde van de Van Schendelstraat en het gebouw nr. 98 aan de noordzijde van deze as. Beide scholen zijn in dezelfde z.w.-n.o. richting gesitueerd.

De gebouwen zijn deel van een groep van meer dan 100 houten scholen die tijdens de Wederopbouw na WOII vanuit het Rijk aan Nederlandse gemeenten werd toegewezen vanwege de toenmalige schaarste aan 'gezonde'scholen en aan bouwmaterialen. Als gevolg het handelsverdrag met Finland werd besloten dat dit land het hout beschikbaar zou stellen. Het ontwerp voor de systeembouw is van de architecten Laurentius, werkzaam bij de firma Panagro, in een typische Scandinavische houtbouwstijl. De scholen, bedoeld als 'noodgebouwen', werden in Finland geprefabriceerd en nadien in Nederland gebouwd; ze worden om die reden 'Finse scholen'

genoemd.

De gemeente Groningen heeft in de periode 1948-1950 een tiental van deze scholen toegewezen gekregen welke in twee lichtingen zijn gearriveerd en neergezet. De scholen aan de Helperwestsingel zijn uit de tweede serie van vier Finse scholen die in de gemeente werd gebouwd. Andere scholen uit deze serie waren een zesklassige openbare kleuterschool op een terrein naast de speeltuin op "De Hoogte" gelegen aan de Borgwal en eenzelfde school op de hoek Zuiderlaan, Stadspark en Paterswoldseweg (allebei reeds afgebroken). De panden aan de Helperwestsingel zijn een zogenaamde 'dubbele' Finse school waarvan een christelijke [nr. 98] en een openbare [nr. 96] kleuterschool.

Ten behoeve van de geplande uitbreiding van de wijk in de periode 1955-65 werd de wijkstructuur aangepast met als resultaat dat de geprojecteerde Van Schendelaan in ca. 1969 het terrein van de twee scholen opsplijste.

Omschrijving (idem. voor beide panden):

Het gebouw is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond en telt een bouwlaag met flauw hellend zadeldak dat met dakleer is bekleed. Op het dak staan een gemetselde schoorsteen en een karakteristiek houten klokkenstoeltje. School nr. 98 heeft nog de oorspronkelijke luidklok.

De houten gevelwanden staan op een trasraam van geel-grijze steen en zijn samengesteld uit een houten beschiëting waarvan de delen tot de helft zijn gepotdekseld en op de bovenste helft vertikaal naast elkaar zijn geplaatst. De noordelijke buitengevel is extra geornamenteerd door de delen ter hoogte van de raamstrook in vlakken afwisselend diagonaal dan wel als zich herhalende raamomlijstingen aan te brengen.

De twee ingangdeuren zijn in de langsgevels geplaatst. Het dak fungeert boven de zuidelijke [hoofd-] ingang als overstek en steunt op drie houten kolommen met betonnen basement, aan de noordzijde steekt het dak uit om boven deze ingang een luifel te vormen.

De langsgevels van het rechthoekige volume van de school is van buitenaf onder te verdelen in vijf traveeën. In de eerste travee vanaf de Helperwestsingel bevindt zich aan de zuidzijde de hoofdingang, die bestaat uit zware stolpdeuren met zesruits roedeverdeling. De deur worden omlijst door een brede sierlijst met vijf licht uitgehakte cannelures. Het stolpraam van de kantooruimte (rechts van de ingang) heeft een enkele horizontale roede per draaiend deel. De volgende vier traveeën aan de zuidzijde bevatten elk vijfdelige houten raampartijen. De bovenlichten (valramen) en ramen (stolpramen) hebben elk een vierruits roedeverdeling. De raampartij heeft profileringen in de stijlen en dorpels wordt als geheel omlijst door een vlakke houten sierlijst met decoratieve inkepingen.

Aan de noordzijde van het gebouw, in de eerste travee vanaf de Helperwestsingel, is de tweede ingang geplaatst, identiek aan de hierboven beschrevene. Deze ingang is onder een luifel geplaatst die steunt op twee kolommen, elk met een betonnen basement. De volgende traveeën hebben elk boven de gepotdekselde beschieting een rij van drie aan een gesloten zesruits valramen met aan weerszijden een klein vierkant wc- en/of kastrampje. De raampartij heeft profileringen in de stijlen en dorpels wordt als geheel omlijst door een vlakke houten sierlijst met decoratieve inkepingen.

De kopse kant aan de oostzijde van het gebouw herbergt een groot vierkant raam zonder roeden en een kleiner toiletraampje. De andere zijde heeft een houten toegangsdeur met zesruits roedeverdeling.

Interieur

De oorspronkelijke indeling is in beide scholen grotendeels origineel. Via beide ingangspartijen wordt de centrale hal met roodplavuizen vloer [nr. 96] en houten wanden betreden. Aangrenzend zijn aan oostelijke zijde het kantoor en enkele kastruimten geplaatst. Aan westelijke zijde loopt men de brede gang in die de drie lokalen met elkaar verbindt. Het grotere speellokaal is bij beide scholen enigszins heringedeeld door plaatsing van enkele tussenwanden ten behoeve van bergingen of werkruimte. De tegels in de gang zijn van later datum, evenals de systeemplafonds in de gang en lokalen [nr. 98]. De houten schrotenbekleding van de binnenwanden is gelakt (oorspronkelijk). Een deel van het interieur van nr. 98 heeft onlangs schade ondervonden en is herbekleed.

Waardering

Ensemble van twee vrijstaande Finse kleuterscholen, gelegen in Helpman, gebouwd in 1950 in opdracht van de gemeente Groningen naar het ontwerp van de gebr. Laurentius van de Fa. Panagro, van algemeen belang voor de gemeente Groningen;

vanwege de cultuurhistorische waarde die zich uit in het feit dat de scholen zijn gebouwd in het kader van de landelijke Wederopbouw en waarbij de schaarste aan bouwmaterialen en geschikte onderwijsvoorzieningen in de eerste jaren van de oorlog leidden tot het bouwen van noodscholen van systeembouw, opgetrokken uit Fins hout en gesubsidieerd door het Rijk;

vanwege de architectuurhistorische waarden die worden gevonden in de context van de naoorlogse systeembouw waardoor er op doeltreffende wijze op grote schaal 'gezonde' scholen met kindvriendelijke uitstraling konden worden gerealiseerd; en vanwege de bijzondere detaillering van de ramen, kozijnomlijstingen en decoratieve houten gevelpanelen;

vanwege de stedenbouwkundige waarde van dit unieke ensemble

van twee, parallel aan elkaar liggende, schoolgebouwen;

vanwege de typologische zeldzaamheid met als leidraad het feit dat deze twee scholen een van de laatst overgebleven complete scholen van dit type zijn;

vanwege de gaafheid van het exterieur en interieur.